

Inge och Margareta Håkansson, Morkullevägen 84, berättar om sitt boende i Sunnersta

Vi har bott här på Morkullevägen sedan år 1958. När vi flyttade hit var adressen dock Granvägen 3, men i enlighet med stadsplanen från 1960-talet bands Granvägen snart medelst en ny vägslinga samman med den befintliga Morkullevägen (namnet skrevs då utan e).

Vilka är vi?

Både Inge och Margareta (födda 1929 resp. 1930) kom ursprungligen från jordbrukarhem, Margareta från Västergötland och Inge från Blekinge. Till Uppsala kom vi för studier och har sedan blivit kvar här. Margareta gick sjuksköterskeutbildning på Akademiska sjukhuset och Inge agronomutbildning på Lantbrukshögskolan. Vi träffades 1953, strax innan Margareta blev klar med sin sjuksköterskeexamen. Vi gifte oss 1955 och bosatte oss då på Årstagatan i Uppsala.

Varför flyttade vi till Sunnersta?

Vi var båda vana att bo på landet och ville att våra barn skulle få växa upp i en så naturnära miljö som möjligt. 1958 hade vi ett barn och ett andra på gång. Strax efter att vi gift oss hade Inge börjat arbeta på Ultuna (dåvarande Lantbrukshögskolan). Då hade han visserligen bara tillfällig projektanställning, men vi ville ändå få tag på ett hus, och det borde ligga i stans södra del. Margaretas far hade dött ett par år tidigare och Margareta hade fått ett litet arv, som kunde räcka till handpenningen vid köp av ett billigt hus. Vi såg oss om bl.a. i Norby, men där var husen för dyra. En möjlighet uppenbarade sig i Sunnersta, dit ingen då ville flytta. Sunnersta hade nyligen inkorporerats i Uppsala stad och hade dåligt anseende. Där rådde byggnadsförbud, många av vägarna var usla och kommunalt vatten och avlopp saknades. Priset för vårt hus inklusive vissa inventarier blev 39.000 kr. Huset låg på cykelavstånd från Inges arbetsplats och Margareta, som gillar odling och trädgård, tyckte om tomten. Margareta var då och under flera år därefter hemmafru. Det var under sambeskattningsens tid, när småbarnsmammor av ekonomiska skäl oftast var hemma med barnen.

Aspudden

Vår tomt på Granvägen hade den 1 sept. 1919 köpts för 1.095 kr av August Ivar Aspman för avsöndring från A.B. Stora Sunnersta Egna Hem och hade då getts namnet Aspudden. Enligt köpehandlingarna var arealen 16,1 ar. Ivar Aspman var anställd på Nymans verkstäder och var tävlingscyklist. Två år senare köpte han för 163 kr till en markbit om 2,4 ar, som blev över i kvarterets mitt, när tomterna runtomkring styckades av och såldes. Han ägde fastigheten fram till 1954, då den köptes av Kerstin Krantz, som var lärarinna och vars man drev åkeri i Uppsala. När familjen Krantz 1958 flyttade till Stockholmstrakten, köpte vi fastigheten. Där har vi senare byggt ett nytt hus, men det gamla står fortfarande kvar.

Efter köpet av tomten byggde Ivar Aspman första året en liten sommarstuga. Denna byggdes i tomtens nordöstra hörn, bara någon meter från den norra tomtgränsen. Läget valdes antagligen därför att här fanns en bergklack som gav bättre grundförhållanden än på tomten i övrigt, där marken var fuktig och dåligt dränerad. Läget nära gränsen kunde försvaras av att Ivar Aspman's bror, Gunnar Aspman, köpt tomten (döpt till Gunnarsborg) på andra sidan gränsen. Stugan hade från början bara ett rum och ett litet kök men den byggdes snart till i ett par omgångar. Bröderna Aspman hjälptes åt vid byggandet av sina hus och man byggde mycket själva och delvis med begagnat byggnadsmaterial. Först byggde man sommarstugan på Ivars tomt. Där kunde man sedan bo tillfälligt, medan man byggde Gunnars hus. Detta byggdes på en gång som en permanentbostad i 1½ plan. (Det kom att rivas i slutet av 1960-talet.) Därefter utvidgade man Ivars hus till en permanentbostad i ett plan. 1938 byggde man

på en övervåning. Då byggde man också ett badrum med badkar och VC och installerade centralvärme med kokspanna i köket. På tomten hade man en jordkällare med välvt betongtak och ett uthus med vedbod och vindsförråd och med tvättstuga med tvättgryta.

Huset från söder (upptill) och från väster (nedtill) så som det såg ut 1959. Det är byggt i vinkel och från framsidan ser det större ut än det faktiskt är.

Vatten fick man från en grävd brunn på tomten intill norra gränsen, ett tiotal meter från huset. Från början pumpade man upp vattnet direkt ur brunnen med en handpump. Vid tillbyggnaden 1938 satte man in en vattentank i husets övervåning och pumpade upp vatten dit med en handpump i köket. Familjen Krantz lät installera en hydrofor i den lilla källare, som fanns under en del av huset. Tillsammans med flera intilliggande tomter (tomterna Aftonro, Bore, Aspudden, Thorsborg och Gunnarsborg; se Sunnersta från istid till nutid, 2:a uppl. 1998, sid. 75) hade man en gemensam avloppsledning, som mynnade i ett öppet dike strax utanför gränsen till Lilla Sunnerstas mark (där studentbostäderna nu ligger). Den gemensamma avloppsledningen var på 1920-talsvis lagd med 6" tegelrör. Året efter vår inflyttning (1959) var sommaren och hösten en av de torraste under 1900-talet. Detta medförde att inget vatten nådde fram till utloppsdiket, utan infiltrerade genom rörskarvarna ut

Köket år 1959 med kokspanna, spis och låg diskbänk med diskbalja.

Det kanske viktigaste skälet till att vi flyttade till Sunnersta var att vi ville få en tomt, där barnen kunde leka fritt.

i den torra marken. Då kom slam att avsättas i rören och rötter från träd och buskar växte in genom rörskarvarna, så att ledningen tätades till. Vid snösmältningen vårvintern 1960 var avloppsledningen helt igensatt och vattnet började stiga i våra källare. Gemensamt kunde vi dock lokalisera stoppet och gräva upp och rensa rören. Från vår källare hade emellertid avloppsvatten då sökt sig ut i omgivande mark. Den mest lättgenomsläppliga vägen för vattnet därifrån var den några år tidigare uppgrävda jorden runt vattenledningen mellan brunnen och huset. Efter några veckor hade avloppsvattnet hunnit fram till vattenbrunnen, som förorenades av colibakterier. Margaretas mor kom just då på besök. På morgonen sköljde hon på fastande mage ner sina blodtryckstabletter med ett stort glas vatten och fick en ordentlig coliförgiftning. Hon fick köras med ambulans till sjukhuset. Det tog lång tid innan vi fick vattnet i brunnen drickbart igen. Därför var vi glada att vi snart skulle få stans vatten och avlopp till vår del av Sunnersta.

Stadsplanen för nordvästra Sunnersta blev klar i mitten av 1960-talet men redan dessförinnan hade man på basis av ett preliminärt planförslag börjat anlägga stamledningar för vatten och avlopp från Dag Hammarskölds väg upp i Rödhakevägsbacken. Man förutsatte att denna väg skulle utvidgas till huvudgata mot sydväst, men planen ändrades. Ett fåtal villor längs Rödhakevägens norra del är därför nu anslutna till helt överdimensionerade ledningar. Ledningsbygget i vårt område utfördes för övrigt som s.k. beredskapsarbete och fortskred oerhört långsamt. Brunnarna man satte ner var nämligen synnerligen lämpade för kylning av öl. Under närmare två års tid kunde vi inte köra in och ut på de normala vägarna.

Nytt hus

När vi bott i det ”gamla” huset i sju år och hade tre barn var vi ganska trångbodda. Bottenvåningen i huset var dessutom i dåligt skick. Då beslöt vi att bygga ett nytt hus på tomten. Detta var möjligt tack vare att stadsplanen då var fastställd och byggnadsförbudet hävt och att vi redan ägde tomten. Men vi måste bygga huset utan alltför mycket eget arbete. Vi fastnade för ett Elementhus från Mockfjärd och det blev klart 1966. Den gamla jordkällaren måste vi då tyvärr riva.

Tack vare att det gamla huset stod i tomtens innersta hörn, kunde det stå kvar. Margaretas mor, som då var änka, bodde sedan där så länge hon levde. Ett av rummen hyrde vi dessutom ut till en student. Margaretas mor dog emellertid efter några år, och därefter har huset vanligen hyrts ut till två eller tre studenter. 1984 var det gamla huset i så dåligt skick att det antingen måste rivas eller repareras. Vi valde reparation och huset står ännu kvar liksom det gamla uthuset.

Att bo i Sunnersta omkring 1960

När vi flyttade in, var Sunnersta i stort sett fortfarande landsbygd. Tomterna var stora och man odlade grönsaker, bär och frukt. Många av kvinnorna var hemmafruar, man kände grannarna väl, man träffades på tomterna och vägarna, plockade blåbär i skogen och var välkänd i de små affärer, där man handlade. Men vägarna var ibland nätt och jämt farbara. Barnen gick i Sunnerstaskolan och man lärde känna många av Sunnerstas övriga barnfamiljer. Barnen hade SAIF-tröjan som inofficiell skoluniform och de bar sina böcker i Konsumkassar. Många av invånarna hade anknytning till Ultuna, Ulleråker eller regementet. Andelen höginkomsttagare var inte särskilt stor.

Numera har Sunnersta fungerande väg-, vatten- och avloppssystem. Många av tomterna har styckats, nya hus har byggts och invånarna har blivit betydligt fler. Men umgänget grannarna emellan har minskat och man handlar anonymt i Gottsunda centrum. Nu har vi kyrka men inget naturligt centrum. Andelen höginkomsttagare har ökat. Många har sin huvudsakliga verksamhet långt bort, såväl i yrket som på fritiden. En del av barnen går i skola i andra delar av stan. Och Sunnersta är stätt i fortgående förändring och dess anseende är nu ett helt annat

än när vi flyttade hit för över 50 år sedan. Men även om ännu inte alla de stora tomterna är delade, så har Sunnerstas karaktär av landsbygd gått förlorad.

(Inge och Margareta Håkansson, februari 2012)

Bild från början av 2000-talet med både vårt gamla och vårt nya hus.